

Mandal Rotaryklubb 1945 – 1961

AV ARNE HAUGLAND

Den 28. november 1945 kom medlemmene av klubben sammen til første møte etter frigjøringen. Referatet fra møtet lød slik: «Etter fem lange okkupasjonsår holdt klubben sitt første møte og det ble holdt en minnetale over rotarykameraten David Vogt, som omkom som tysk fange ved «Westfalen»s forlis i 1944. Deretter ble det avholdt valg på ny president . Valgt ble C. Wishman.»

Så var man igang igjen. Møtene ble holdt i Sparebankens forstanderskapsal. Rotarys internasjonale og nasjonale karakter og dens oppbygging gjorde at en klubb som hadde vært ute av drift noen år, uten særlige vanskeligheter kunne ta opp igjen virksomheten. Kontakt med hovedkontorene i inn –og utland hadde man med en gang. Driften av en rotaryklubb følger velkjente spor, det gjaldt bare å få valgt de nødvendige tillitsmenn og få nye medlemmer. Etter fem år skulle det være lett å finne velegnede kandidater.

Det er interessant å lese referatene de første årene etter frigjøringen. Det er samtidskunnskap i beste forstand og en innføring i kommunens mangslungne virksomhet og problemer både på privat og i offentlig sektor. Det var et oppdemmet behov hos medlemmene for informasjon og kontakt.,

Til årsfesten i 1946 innløp følgende telegram fra Vikersund Bad, fra to av klubbens medlemmer, som alt hadde fått litt å stri med:

«Til president Wishman, Mandal

Vi sitter i Vikersund, tynne og sprettne
og tenker på alle de lekke rettene
som dere spiser i muntert lag
mens vi får en skive per dag
Gratulerer hjertelig med årsfesten,

Næss og Klemsdal.»

På et møte i februar 1946 ble det bestemt å sløyfe alle titler og være dus. Sekretæren skulle påse at dette ble overholdt, og overtredelser skulle straffes med et større beløp i bøssen. Presidenten tok også fatt på møtekulturen. Å møte presis er en plikt, formante han, og hastige oppbrudd ved møtets slutt var heller ikke av det gode.

Det ble bestemt å legge sommermøtene til Bondeheimen, og det første møtet fant sted den 10. juli 1946. Møteopplegget som ble instituert i tiden etter frigjøringen har stort sett vært normgivende for møtevirksomheten i klubben siden.

Et foredrag av en av klubbens medlemmer eller en innbudt gjest, varte fra 30 til 45 minutter av møtetiden. Det ble lite tid igjen til spørsmål og samtale. En prøvde å få mer om Rotary og uformell samtale på møtene, og litt mindre «folkeakademi – møter.» 3 – min. innleggene fra medlemmene har alltid vært populære innslag. Bedriftsbesøk på offentlige anlegg og institusjoner glir naturlig inn i klubbvirksomheten.

I 1948 var det en stor landsspeiderleir i Mandal og i den anledning fikk klubben besøk av mange prominente speiderledere og rotarianere. På et møte i mars 1949 fikk Edmund Berthelsen, Peter A. Klev og Nils Gabrielsen stor anerkjennelse for arbeidet med å reise ett nytt gamlehjem. Inntil nå hadde møtene vært holdt i Mandals Sparebank. Lokalene i banken var

ikke tilfredsstillende, og det ble bestemt å legge alle møtene, også sommermøtene, til Grand Hotel. Det ble videre bestemt å skaffe et rotaryhjul, som kunne plasseres ved inngangen.

Når det gjaldt rotaryarbeidet og ideene bak bevegelsen, var det gjerne de besøkende guvernørene som tok opp disse temaene. Service-idealet var ofte diskusjonstema. Guvernør Elias Sandvik formulerte rotary-ideen slik ved et besøk i 1952: « Service Above Self er gjennomgangsordene i Rotary. Idealet skal virkeliggjøres i våre hjem, i vårt arbeid og i samfunnet forøvrig. Det er høye idealer, men uten slike blir livet fattig. Det skal kraft til å arbeide med seg selv. Kraften og styrken til dette får en hente hvor den er å finne etter enhvers livsanskuelse.»

På møtene i 50-årene var byen ofte et tema. Mange av medlemmene var aktive kommunepolitikere. Det var naturlig at de nære spørsmål lå dem sterkt på hjertet. Noen stikkord: Regulering, havnen, sykehuset, vannverket, kloakken, skoler, institusjoner etc.

Det var vanlig å arrangere et enkelt julebord midt i desember. I 1954 ville en forsøke noe nytt. Det ble bestemt å prøve en familiejuletreffest, for klubbens egne familier og slekt og venner som var på besøk. Dagen ble satt til 3. juledag, og i mange år var disse juletreffestene en fast tradisjon.

I slutten av 50-årene hadde klubben sin største kunstneriske epoke. Det ble dannet et eget orkester, som satte en ekstra spiss på fester og tilstelninger der det opptrådte. Orkesteret hadde følgende medlemmer: Arne Arneberg på klaver, Haakon Martinsen og Arne Haugland på violin, Sverre Kastrud på mandolin, Odd Johan Klev på trommer og gjesteopptredener ved Svein Klev på trompet. Spesielt ved 25 års-jubileumsfesten i 1961 nådde orkesteret store høyder. Orkesteret spilte også på jubileumsfestene i noen år. Da Arne Arneberg flyttet fra byen, ble orkesteret oppløst.

Hvert år får klubbene i distriktet en forespørsel om kandidater til guvernørembedet. I de første årene etter krigen var det ingen i klubben som ville påta seg et slikt verv, før Haakon Martinsen sa ja til kandidatur. Han ble valgt til guvernør for rotaryåret 1960–61. Distriktskonferansen i 1961 ble derfor lagt til Mandal den 27. og 28. mai.

Det var nødvendig med omfattende forberedelser, men klubben hadde vilige og dyktige medlemmer, som gjorde en innsats og konferansen ble en stor suksess.

Konferansens plenumsmøte var i Turnhallen med Sverre Walter Rostoft som hovedtaler. Gallafesten ble holdt på Solborg Hotel. Rotary Norden refererte slik: «Om aftenen var det en meget hyggelig bankett. Ja, så hyggelig at det var vanskelig for de fleste å bryte opp i de små timer. Den ble ledet på en mesterlig måte av Sverre Kastrud.» Solborg Hotel la rammen om klubbens 25-årsjubileum senere samme år. 1961 var på mange måter et merkeår i klubbens historie.